

DE HEER T. RASSCHAERT,
Sekretaris-Generaal van het I.C.F.T.U. :
Europees Syndikalisme
(4 december 1968)

De spreker overliep aanvankelijk de organen van het Internationaal Vakverbond van Vrije Vakverenigingen (I.V.V.V.), en haar syndikale structuur, om dan over te gaan naar de situering daarvan in E.E.G.-verband.

Het I.V.V.V. bestaat uit een Algemene Vergadering, welke volgend jaar, zoals spreker voorspelde, het statuut van kongres zal krijgen. Naast dit basisorgaan bestaat een uitvoerend orgaan dat 5 à 6 maal per jaar vergadert, en hetwel gefinancierd wordt door de bijdragen der leden. Het sekretariaat bestaat uit 4 leden.

De vakbeweging funktioneert op zeer verschillende wijzen in de E.E.G. Bij ons in België is 65 % der werknemers gesyndikeerd. Dit percentage houdt het A.C.V. en het A.B.V.V. in. Beide vertonen een zekere vorm van samenwerking tegenover de regering en de patroons.

Bij onze Noorderburen vindt men een structurele vorm van samenwerking tussen een sociaal, katholiek en protestants orgaan (samen 40 %) tegenover de werkgevers, terwijl er in Luxemburg een sociale en katolieke vakbeweging bestaat. In dezelfde verhouding van 40 % bestaat in Duitsland een eenheidsvakbeweging (D.G.B.) die zeer sterk staat op het gebied der bedrijfssectoren, en welke men onder Adenauer en Erhard wilde neutraliseren, zodat ze niet de minste invloed kon uitoefenen op de beslissingen. In tegenstelling met deze eenheidsvakbeweging bestonden in Italië 2 grote vakcentrales (de kristen-demokraten en de kommunisten) en 1 kleine vakcentrale (de republikeinen o.l.v. Saragat), terwijl de socialisten over die 3 vakcentrales verdeeld waren en nog zijn. Hoewel deze (45 %) vroeger slecht samenwerkten betert dit en zijn ze thans degelijk gestructureerd en zijn ze zelfs een gesprekspartner van de regering geworden ondanks hun verdeeldheid. In Frankrijk heerst de grootste onverdeeldheid en zijn slechts 20 % van de arbeiders gesyndikeerd. Men treft er zelfs een autonome vakbeweging van de Spoorwegen aan.

De verdeeldheid is nochtans het grootst in de E.E.G. Er bestaat slechts een zeer geringe samenwerking met de regeringen en er zijn geen resultaten. Sommigen wijten dit aan de Franse president DE GAULLE. Terecht of niet ?

Volgens de spreker is het een probleem van instellingen.

Men constateert de vermenging van de Raad van Ministers met de Europese Commissie die de huidige gesprekspartner is. Een raad van permanente vertegenwoordigers zal de rol van deze laatste gaan overnemen, zodat het I.V.V.V. op dit ogenblik geen houvast heeft en de toestand zeer verward is.

Het Vakverbond heeft daarom vier initiatieven genomen, die reeds in uitwerking zijn, doch waaraan nog veel moet geschaafd worden.

— Er werd een fonds in het leven geroepen dat de eigen structuur van de Vakbeweging moet versterken. De Duitse eenheidsvakbeweging zal bijvoorbeeld financieren om de Franse te ondersteunen. De zwakheid van één brengt immers de zwakheid van het geheel met zich.

— Er werd in mei 1965 een aktieprogramma opgesteld dat zich richt tot de eigen aangesloten organisaties, en welk reeds vruchten afwierp : in Nederland en België is men gekomen tot een dubbel betaald verlof. Dit was in 1965 nog onbekend in Duitsland, waar wel een aktie tot verhoging der vakantiepremies gevoerd werd, en in Frankrijk waar men deze verhoging nog maar slechts wenste.

— Dit aktieprogramma kende wel een nationale prioriteit, doch de vakbond zag enkel de beslissingen in 6 hoofdsteden doch niet te Brussel tussen de verschillende staten. Men zoekt dus wel degelijk naar een gesprekspartner met de overheid.

— Ook wil men een rechtstreeks gesprek aanknopen met de patroons. Inzake de problemen van werkgelegenheid zal in in het voorjaar van 1969 een paritair akkoord bereikt worden. Wat de landbouw betreft, bestaat een paritaire overeenkomst in een "Entente" welke een aanbeveling is aan de nationale aangesloten organisaties, en welke aldus het karakter heeft van een kollektieve arbeidsovereenkomst.

Overigens zijn de besprekingen op niveau van de industriële bedrijfstak nog niet aan gang. Er is immers geen Europese overheid die dwingt tot besprekingen met patroons over te gaan. De Duitse industrie speelt hier een grote rol, door haar ideologische en principiële overwegingen.

De Kommissie houdt dus de samenwerking met andere organisaties tegen, en de vakbewegingen uit de verscheidene landen die van dezelfde ideologie zijn, komen niet tot een eenmaking omdat ze een verschillend standpunt hebben tegenover de E.E.G. Het bestaande Franse en Italiaanse sekretariaat te Brussel komen om deze reden niet van de grond. Er spelen te veel kompleksen mee, zo besloot de spreker.

Jean-Paul Van Ussel

Professor A. VON MEHREN, Law Harward University :
"Comparative Remarks on the Judicial Process"
(11 december 1968).

In een eerste lezing handelt professor A. VON MEHREN over het oude en eeuwig jonge probleem van de rechtsvorming door de rechtbanken.

The Judicial process is het proces van toepassing, van omzetting van het geheel van rechtsregels en -principes in de concrete praktijk. Traditioneel wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen het kontinentaal systeem met zijn gekodificeerd wettenrecht en het Anglo-Amerikaanse systeem waar de ontwikkeling van het recht in handen van de rechtbanken ligt. In feite is het probleem meer kompleks dan dat.

Aan de basis ligt de fundamentele theoretische vraag in hoeverre een onderscheid tussen rechtsvorming (*law-making*) en rechtstoepassing (*law-applying*) überhaupt mogelijk is. Nog in de negentiende eeuw werd in Duitsland door de leer van de "*logische Geschlossenheit des Gesetzes*" op deze vraag positief geantwoord. Een zulke stelling is evenwel irreëel. Zelfs voor het moment zelf is een alomvattend systeem al ondenkbaar, laat staan voor de toekomst. De praktijk verandert en evolueert voortdurend. Het recht reageert passief in die zin dat bestaande regels een andere inhoud krijgen. Maar er is ook een meer positieve evolutie : nieuwe regels of principes ontstaan om te beantwoorden aan nieuwe situaties. Doch welke is de positie van de rechtbanken in dit proces. Hoe reageren de rechtbanken tegenover de zich steeds wijzigende omstandigheden van de praktijk.

Nu blijkt dat zowel in een *Common-Law* als in een *Civil-Law* systeem de rechtbanken eerder weigerig staan tegenover een actief meewerken aan een aanpassing van de rechtsorde en dit om psychologische redenen en om redenen van rechtszekerheid. In feite wordt de handelwijze van de rechtbanken door een aantal factoren beïnvloed.

Er is vooreerst de positie en het aanzien van de rechter in de maatschappij. Om historische redenen speelt de *Common-Law-Judge* een aanzienlijker rol dan in Europa. In de U.S.A. neemt de *Supreme Court* beslissingen van constitutioneel allooi (cfr. de *seperate but equal education* inzake de onderwijsproblemen van de rassen). Dit leidt tot een meer creatief optreden van de Anglo-Amerikaanse rechter.

Een tweede faktor is die van de carrièremogelijkheden in de magistratuur. In de U.S.A. is het rechterlijk ambt zelf geen carrière maar de bekroning van een succesvolle praktizierenloopbaan. In het kontinentaal systeem met zijn bevorderingsmogelijkheden ligt een gevaar voor een onpersoonlijke rechtspraak. Doch dit is een zwaard dat aan twee kanten snijdt.

Verder is het zo dat in het kontinentaal systeem met zijn eerder star gekodificeerd recht de rechtbanken ertoe genoopt worden de rol van bestendige aanpassing over te nemen.

Tenslotte is in het kontinentaal recht de rechtspraak steeds nog even algemeen of gedetailleerd als *in principio*.

In het *Common Law*-recht wordt de rechtspraak meer en meer gedetailleerd. Over de onrechtmatige daad bestaan in het Franse *Code Civil* 5 artikelen. Het "*restatement*" over *Torts* bevat meer dan 100 regels.

Dit alles kan tot besluit leiden dat waar de Anglo-Amerikaanse rechter psychologisch vrijer staat, de kontinentale rechter daarentegen technisch gezien vrijer is om het recht aan te passen, te wijzigen, om te vormen. Een algemeen oordeel over de positie van de rechter *in hoc* zou onwijs zijn. Steeds dringt een specificering zich op.

Herman Cousy

**"Conflict of Laws in the Field of Wills and Succession"
(11 december 1968).**

Het internationaal privaot recht heeft in de laatste 30 jaar een revolutionaire evolutie gekend.

Het eerste *Restatement* van 1934 poogde een weinig regels te geven welke op bijna mechanische, automatische wijze konden aangewend worden. Aan de grond hiervan lag de opvatting van de opstellers dat het mogelijk was, en in het I.P.R. met zijn komplekse problemen noodzakelijk, alles samen te vatten in een beperkt aantal regels.

Toch waren velen niet zozeer overtuigd van de voordelen van deze eenvoud. Anderzijds gaf vereenvoudiging vaak aanleiding tot dubbelzinnigheid (de regel dat het kontrakt beheerst wordt door de wet van de plaats is eenvoudig maar laat vele vragen onopgelost, al was het maar de vraag wat als

plaats van de kontraktsluiting dient beschouwd te worden). De rechtbanken vonden derhalve in deze beknopte regels geen antwoord, zodat een "toevallige rechtspraak" tot stand kwam.

In de dertiger jaren komt er dan ook verandering in de basisopvattingen : thans neemt men aan (o.i.v. Prof. W.W. COOK, Northwestern University, Chicago) dat men geen systeem kan ontwikkelen zonder de *underlying philosophy* te kennen.

In de nieuwe *Restatement II*, i.v.m. I.P.R. komt dan ook een heel andere benadering tot uiting. Rond dezelfde tijd ontwikkelde zich in de rechtspraak een nieuwe tendens. Aan de hand van 2 *cases* (het revolutionaire *Shannon Case, Court of appeal N.Y.*, 1937, en het klassieke *Cuts v. Madrowsky, New Jersey*, 1935) toont Prof. von MEHREN hoe ook in de rechtspraak reeds in de dertiger jaren de nieuwe tendens doorbreekt : meer belang wordt gehecht aan de vraag in hoeverre de onderliggende wetspolitiek een verband vertoont met een gemeenschap met het oog op de toepassing van de desbetreffende wet.

Herman Cousy

"Gifts in American Law"
(12 december 1968)

Bijzonder interessant in Professor VON MEHREN's lezing over *Gifts in American Law* is vast te stellen hoe opvallend gelijke resultaten het Amerikaanse *Common Law* bereikt ook al gaat het uit van geheel andere vertrekpunten dan het kontinentale Franse recht.

Het Amerikaanse recht maakt onderscheid tussen schenkingen onder de levenden (*gifts in the vivals*) en deze ter zake des doods (*gifts by will*).

Ook is er het onderscheid tussen de gift van hand tot hand (*completed gift*) en de gewone schenking (*promisses gift*). Hoe kan men zich geldig verbinden iets te schenken (*promisses gift*) ? Dit kan door middel van het typisch Anglo-Amerikaanse *trust* mechanisme of door het maken van een contract volgens zekere formaliteiten (*seal* bij gebrek aan voldoende *consideration*). De vergelijking kan zelfs verder doorgetrokken. Ook de vermomde schenking, komt voor in het Anglo-Amerikaanse recht.

Herman Cousy

“Trusts and their Use in Family Relations”
(12 december 1968)

In zijn laatste lezing heeft prof. VON MEHREN het over enkele toepassingen van de *trust*techniek.

Deze wordt natuurlijk hoofdzakelijk gebruikt in familieverband : om een bepaald eigendom in de familie te houden, om een bepaald lid van de familie te beschermen, om aan een dochter een soort bruidschat mee te geven, om de studies van een kind te financieren, enz.

Aan de hand van een paar gevallen illustreert de spreker een geheel andere toepassing van de *trust* techniek met name om de belastingsdruk te verminderen. Door de *trust*techniek is het mogelijk een eigendom uit uw inkomen te verwijderen en het doen terecht komen bij iemand met lager inkomen waardoor *in globo* belastingsdruk ontweken wordt.

Herman Cousy

**Juffrouw S. MASSELANG, Nationaal verantwoordelijke
voor de syndikale dienst voor vrouwen :
"Het statuut van de werknemster"
(29 januari 1969)**

In 1968 stelde het A.C.V. na jaren studie en voorbereiding een algemeen statuut van de werknemster op, niet als modeverschijnsel, maar omdat in verband met de werknemster steeds deelproblemen besproken waren. In een maatschappij door mannen bedacht en gedacht en dus ook in een syndikaat dat op die leest geschoeid is, was het eerder moeilijk een gedurfd – maar tenslotte niet meer dan normaal – om tot het drieluik van dit statuut te komen :

- I. De werknemster, een volwaardige arbeidskracht.
- II. De werknemster, een volwaardige vrouw.
- III. De werknemster, een volwaardige staatsburger.

Onderzoeken wij even de drie punten.

I. Het belangrijkste lijkt wel het recht op arbeid. Er bestaat geen wettelijk verbod hieromtrent, maar door kollektieve of individuele arbeidsovereenkomsten komt men vaak tot een feitelijke beknutting van het recht op arbeid.

Het recht op promotie is hiermee nauw verbonden. Voortdurend bestaat hier grote tegenstand om welke motieven dan ook. Om er slechts een te noemen : tot sommige promotieëksamens worden vrouwen gewoon niet toegelaten. Een beroepsopleiding die gelijke kansen biedt voor jongens en meisjes is daarom dringend nodig. Waarom zouden meisjes alleen toegelaten worden tot de lessen knippen en naaien, huishoudkunde en handel terwijl hun zin voor precisie hen bv. heel geschikt maakt voor de studie van fijne elektrische apparatuur ?

Gelijke bezoldiging voor gelijk werk bestaat, gelijk loon voor werk van dezelfde waarde echter niet. In de nijverheid worden 80 % vrouwen onderbetaald, terwijl ze nochtans werk doen superieur aan dat van een handlanger. Een dringende vraag dus naar dezelfde basislonen en dezelfde objectieve klassifikatiemethoden.

Alle werknemers en werknemsters – zeker het huispersoneel (190.000 mensen) – dienen opgenomen in het kader van de sociale zekerheid en de sociale wetgeving. In dit verband dient voorzien in gelijke bedragen inzake werkloosheidsvergoeding, pensioenminima en gelijkgestelde dagen terwijl

evident eenzelfde begrip "gezinshoofd" nodig is.

Vooral in de sektor van stukwerk, premiewerk en uitvoerend werk, waar meestal vrouwen arbeiden, eist de werkneemster een campagne tegen gevaarlijk en ongezond werk en tegen een overdreven arbeidsritme.

II. Voor de werkneemster als volwaardige vrouw bestaat geen enkel vergelijkingspunt : de idee van het moederschap als sociale functie zal ingang moeten vinden. Vaak vergeet men dat het kind én van de vader én van de moeder is, bij gevolg zouden de bijdragen voor beschermingsmaatregelen over het hele bedrijfsleven kunnen verdeeld worden. De werkneemster zou dan niet meer doodgeverfd worden met de slogan : "Het is een (te) dure arbeidskracht".

Als de moeder gedurende enkele jaren haar werk onderbrak voor de opvoeding van haar kleine kinderen heeft zij gewoonlijk nog 15 à 20 actieve jaren voor zich. Waarom zou de hulp aan de gemeenschap die de opvoeding van kinderen toch is niet beloond worden met herscholings- en wederinschakelingsmogelijkheden, met onmiddellijke toegang tot de voordelen van de sociale zekerheid ?

III. Rationalisatie van het huishoudelijk werk door aangepaste, goed uitgeruste en goedkope woningen, objectieve voorlichting van de verbruiker, oprichting van dienstenkoöperaties staan slechts in hun kinderschoenen. Als we de statistieken nagaan van het aantal konfortabele woningen in België, het aantal huishoudapparaten in gebruik valt dit zeer pover uit. Het economisch aspect van de zaak is dan nog niet vermeld.

Wat gebeurt er met de kinderen van de werkende vrouw ? De organisatie van kinderbewaking in familieverband is sporadisch. Oprichting en spreiding van kinderkribben en peuterscholen in wooncentra is onderontwikkeld. Immers er zijn nog niet voldoende kribben voor opname van de "sociale gevallen en de luksekinderen". Er werken nog meer moeders dan die van zulke kinderen ! Hiermee hangt ook samen de aanpassing van openingsuren van kribben, peuterscholen, scholen aan de arbeidsregeling op kantoren en fabrieken, inbegrepen verlofdagen en schoolvakantie.

Tenslotte is het heel billijk dat de openbare diensten (o.a. post en gemeente) minstens één maal per week toegankelijk zouden zijn na de werkuren. Als de grootwarenhuizen 's zaterdags en bovendien eens per week nog tot negen uur toegankelijk zijn, lijkt dit, gelet op het overwegend vrouwelijk personeel dat daar tewerkgesteld is, niet te veel gevraagd.

De vrouw hoeft niet meer alles te veroveren. Tot in de wetgevende lichamen is men enigszins gesensibiliseerd, zij het lang niet genoeg, voor eventuele vragen en grieven. Volgens juffrouw MASSELANG kan zij slechts haar eisen werkelijk zien worden door een verregaand engagement in de vakbeweging. Hiervan trachtte zij ons met entoesiasme te overtuigen : zij slaagde.

Els Vanistendael